

УДК 007 : 304 : 070

Авакян Д.С.¹

¹ студ. гр. СНз-310 м, НУ «Запорізька політехніка»

ОБРАЗ НАДІЇ САВЧЕНКО В УКРАЇНСЬКИХ МАС-МЕДІА

Як би нам не здавалася абсурдною чи алогічною медійна презентація певних публічних персон – маємо чітко усвідомлювати самі собою такі речі не робляться. За кожною медійною персоною простежується використання набору певних технологій.

За роки російсько-української війни, мабуть, немає більш суперечливого медійного персонажа, ніж Надія Савченко. У цьому матеріалі хочемо викласти інформацію про Медійне конструювання образу «Надії Савченко військовослужбовиці» У матеріалах, сюжетах ЗМК до подій війни в Україні, її полону, звільнення і життя після нього.

У певних журналістських матеріалах з'являється інформація про те, що Надія Савченко як військовослужбовиця «почалася» зі служби за контрактом у залізничних військах. Відеоматеріалів про цей період життя Надії в публічному просторі немає; і сама Надія не поспішає ділитися з масовою аудиторією хоча б якимись фотографіями з цієї служби. Далі військова служба продовжується в аеромобільній бригаді, про яку наявні досить суперечливі відгуки (і від самої Надії, і від колишніх колег). Звідти Надія потрапляє служити в Ірак у складі військового контингенту (архівні кадри наявні (закадровий текст): «Ійса , у панамці, у формі піщаного кольору... У спеку 70 градусів солдат Савченко посміхається...» [2].

Навіть є фрагмент телерепортажу від 2005 року (вставлений у матеріал «Життя Савченко....» (2016, 1+1), там звучать її слова про справжнього

офіцера і що ним станеш, коли «отбудеш срочку і побуваєш у бойових діях»; вона говорить про те, що її позивний був «Куля» (в Україні), а в Іраку вона «Надька фугас» [2].

Образ іракської Надії Савченко згодом знову з'явиться в телеефірі. Це буде «Битва екстрасенсів» (канал СТБ). На YouTube можна знайти уривок з програми (частина епізоду) [3]. Учасники шоу шукали снайпера, яким виявилася Надія Савченко. У ефірі знову звучить уже відома аудиторії історія про іракського принца, про любов чоловіків до неї, що чи то льотчиця, чи то оператор, чи то стрілок; а голос за кадром говорить неправду: «зараз в Україні всього п'ять жінок пілотів-бомбардувальників. І Надія Савченко – одна з них...» [3].

У 2011 році – програма «ДМБ» № 4 (березневий випуск) [1]. Це тематичний випуск напередодні Восьмого березня: розповідь про жінку в армії. І ця жінка – Надія Савченко. Далі цитуємо закадровий текст до відео: «Вона мріяла про небо з дитинства. Але хотіла стати не парашутисткою, не стюардесою і навіть не пілотом білосніжного авіалайнера. Вона прагнула керувати бойовими літаками...» [1]. Майже весь сюжет – це історія про сексизм в армії на прикладі Надії Савченко, дії якої маркувалися її життєвим кредо «Бачу ціль – не бачу перешкод» [1]. Хоча, судячи з того ж самого сюжету, більшість перепон і заборон мала об'єктивний характер. Згодом будуть події на Майдані. Надію Савченко фільмують камери (у Інтернеті відео- і фото Савченко на Майдані інтерпретуються неоднозначно).

На іншому каналі («1+1») сюжет про Надію Савченко передують словами, які описують зовсім іншу дитячу мрію: «Вона мріяла стати балериною, вчилася колоти свиней, однаково добре може плести гачком і користуватися дрилем, ...десантниця і модельєр, льотчиця і актриса, воїн і працівниця служби «Секс по телефону»...» [2], але це вже сюжет на «плюсах» за 2016 рік («Життя Савченко: шлях від маленької дівчинки з косою до незламної української Надії») [2]. У медійному публічному просторі Надія вже героїня, мучениця; навіть на виставці – портрет Надії та її малинова курточка, яку носила на Майдані.

Якщо вибудовувати всю медійну історію образу Надії Савченко, то чітко простежується тенденція його технологічної побудови; його початкові іпостасі, які мали бути ключовими носіями смислів (жінка-воїн, жінка-льотчиця (хоча насправді вона штурман), жінка-бранка, мучениця, героїня) корегувалися подієвим контекстом, поведінкою самої Надії і замішувалися іпостасями бунтівниці, терористки, злочинниці, Гаді тощо.

Від самого початку появи сюжетів про Надію Савченко як військову очевидна була гендерна заданість матеріалів. На сьогодні найчастіше її запрошують як експертку на різномірні ток-шоу (ЗІК, 112 Україна, НАШ, Україна 24 та ін.), а це свідчення того, що її образний потенціал на паузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Военный летчик Надежда Савченко. Військове телебачення України.
URL: https://www.youtube.com/watch?v=6GWePLY1T-M&ab_channel=%D0%92%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%B1%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8
2. Життя Савченко: шлях від маленької дівчинки з косою до незламної української Надії. Телеканал «1+1». URL: https://www.youtube.com/watch?v=XqdCDdArh4Q&ab_channel=%D0%A2%D0%A1%D0%9D
3. Надія Савченко на Битві екстрасенсів в 2012 році. URL: https://www.youtube.com/watch?v=52F559eITzU&ab_channel=%D0%90%D0%BD%D0%B4%D1%80%D1%96%D0%B9%D0%9E%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%88